МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедрою
Доц. _____Оксана МАКСИМЕЦЬ
«___» _____2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія науки та інноваційного розвитку»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
зі спеціальності 101 «Екологія»
(на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»)

факультет агротехнологій та екології

2020 – 2021 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки та інноваційного розвитку» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 101 «Екологія» (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»). Мелітополь, ТДАТУ, 2020. 11 с.

Розробник: к. філос. н., доц. Ольга ПОПРАВКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук.
Протокол № 1 від «01» _____09_____ 2020 року
Завідувач кафедри суспільно-гуманітарних наук
Доц. _____Оксана МАКСИМЕЦЬ
«___» _____ 2020 року

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 101 «Екологія» (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»)
Протокол № ____ від «_____» _____ 2020 року
Голова, доц. _____ Олена ГРИГОРЕНКО

© Ольга ПОПРАВКО, 2020 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
10 «Природничі науки»</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 120 години</td><td rowspan="2">Спеціальність
101 «Екологія»</td><td>Курс</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневе навантаження:

аудиторних занять – 3 год.

самостійна робота – 5,7 год.</td><td rowspan="6">Ступінь вищої освіти
«Магістр»</td><td>Вид занять</td><td>Кількість годин</td></tr>
<tr><td>Лекції</td><td>12 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні заняття</td><td>22 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські заняття</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td><td>86 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
екзамен</td></tr>
</table>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета. Навчальний курс «Філософія науки та інноваційного розвитку» покликана забезпечити глибоке засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високу світоглядно-методологічну культуру магістрів. Формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді неможливе без філософії як теоретичної основи людського світобачення, без розуміння філософії як життєвого завдання. Запропонована програма створена на основі найвищих досягнень класичної і сучасної філософії і враховує зростаючий попит на оволодіння філософією як відповідним типом, способом мислення.

Філософія є особливою духовною формою, функціональною особливістю якої є задоволення світоглядних запитів людини. В філософських системах викладено персональне світобачення філософів, що мають покликання до виразу своїх думок у суспільно-значимій формі. Їх мислення як вищий ступінь філософських міркувань стає взірцем або принаймні духовним орієнтиром для інших.

Завдання дисципліни:

- ✓ дати магістрам основи знань із теоретичних основ і закономірностей функціонування філософії науки, виділивши її специфіку, розкривши принципи співвідношення методології і методів наукового пізнання;
- ✓ виробити навички по формуванню наукового мислення, культури і свідомості;
- ✓ сприяти підготовці широко утворених, творчо й критично мислячих фахівців, здатних до аналізу й прогнозування процесів і явищ.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- ✓ сутність основних категорій з філософії науки;
- ✓ погляди основних світових філософів;
- ✓ досягнення сучасної вітчизняної філософії з наукових досліджень;
- ✓ становлення, утвердження та розвиток світової філософської науки;
- ✓ тенденції розвитку філософських систем, сучасного соціального та наукового процесу.

вміти:

- ✓ самостійно аналізувати філософську наукову літературу;
- ✓ застосовувати категоріально-понятійний апарат філософії як методологічно основу для досліджень в рамках окремих дисциплін;
- ✓ відрізняти прояви буденного, релігійного та наукового світоглядів та відповідно оцінювати їх;
- ✓ розвивати свій кругозір та виробляти в собі елементи філософського світогляду;
- ✓ осмислювати соціальні явища й процеси, орієнтуватися в них;
- ✓ здійснювати пошук інформації через бібліотечні фонди, комп’ютерні системи інформаційного забезпечення, періодичну пресу

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ФІЛОСОФСЬКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗНАННЯ

Тема 1. Основні проблеми філософії науки [4. с. 12-14, 90-98, 194-214; 12. с. 6-24; 16. с. 5-11; 17. с. 419-430]. Знання, пізнання, та його форми. Виникнення науки. Наукове знання, як система. Структура наукового знання. Класифікація наук. Проблема періодизації історії науки. Наука, як форма духовного виробництва і соціальний інститут. Наука і суспільство. Сцієнтизм та анти сцієнтизм.

Тема 2. Наукове знання та його особливості [4. с. 12-14, 106, 118; 12. с. 222-226; 16. с. 95-103; 17. с. 466-472, 508-514]. Диференціація та інтеграція наук. Взаємодія наук та їх методів. Теоретизація та діалектизація науки. Прискорений розвиток науки. Свобода критиці, недопустимість монополізму і догматизму. Приближення до абсолютної істини. Єдність кількісних та якісних змін.

Тема 3. Основні історичні етапи розвитку науки [4. с. 324-325; 1. с. 373-385, 285-317; 11. с. 575-581, 622-631]. Емпіричний рівень наукового пізнання. Теоретичний рівень наукового пізнання. Структура і функції наукової теорії. Єдність емпіричного та теоретичного, теорії і практиці. Закон, як ключовий елемент наукової теорії.

Тема 4. Структура наукового пізнання [1. с. 373-3 86; 4. с. 113-117; 11. с. 558-569, 622-631; 12. с. 87-129; 16. с. 105-113]. Загальна характеристика діалектиці. Принципи діалектиці. Метафізика та її значення для наукового пізнання. Софістика. Релятивізм. Еклектика. Категорії діалектиці. Сутність та явище. Одиничне та загальне. Форма та зміст. Причина та наслідок. Закони діалектиці. Роль принципів діалектиці як регулятивів наукового пошуку. Межі, сфера дії діалектичного методу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ НАУКИ

Тема 5. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку [4. с. 96-97, 139, 202, 284-287; 6. с. 219-233; 11. с. 599-608; 12. с. 305-320; 13. с. 452-463]. Загальні наукові методи. Аналіз. Синтез. Аналогія. Моделювання. Індукція та дедукція. Наукові методи емпіричного дослідження. Спостереження. Порівняння. Експеримент. Наукові методи теоретичного дослідження. Метод формалізації. Аксіоматичний метод. Метод гіпотетико-дедуктивного розгортання теорії. Історичний метод. Взаємодія методів.

Тема 6. Філософсько-методологічні проблеми соціального знання [11. с. 608-622; 12. с. 367-383; 16. с. 289-308; 17. с. 508-517]. Поняття соціального пізнання. Науки про природу та науки про культуру. В. Дільтей, як представник «філософії життя» та засновник розуміючої психології і школи «історії духа». Методологія соціальних наук М. Вебера. Логіка соціальних наук К. Поппера. Філософська герменевтика Г. Гадамера. Структурний метод в гуманітарних науках (Фуко)

Тема 7. Загально та приватно-наукова методолгія [11. с. 608-622; 12. с. 367-383; 16. с. 289-308; 17. с. 508-517]. Загально-наукові методи. Аналіз, сінтез, аналогія,

моделювання. Індукція та дедукція. Спостереження, порівняння, експеримент. Наукові методи теоретичного дослідження.

Тема 8. Діалектичний та метафізичний методи мислення у структурі наукової діяльності [11. с. 608-622; 12. с. 367-383; 16. с. 289-308; 17. с. 508-517]. Принципи та категорії діалектики. Метафізика та її значення для наукового пізнання. Поняття соціального пізнання. Науки про природу та науки про культуру. В. Дільтей, як представник «філософії життя» та засновник розуміючої психології і школи «історії духа».

Тема 9. Парадігма природознавства. Сутність та еволюція [11. с. 608-622; 12. с. 367-383; 16. с. 289-308; 17. с. 508-517]. Натурфілософія та природознавство. Класичне природознавство та його методолгія. Етап механістичного природознавства.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			л	лаб	сем. (пр.)	СР	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗНАННЯ							
1	Лекція 1	Основні проблеми філософії науки	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Основні проблеми філософії науки	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 1	Наука як соціокультурний феномен	-	-	-	7	1
2	Практичне заняття 2	Основні проблеми філософії науки	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Наука як соціокультурний феномен	-	-	-	7	1
3	Лекція 2	Наукове знання та його особливості	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Наукове знання та його особливості	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 3	Структура наукового знання	-	-	-	7	2
4	Практичне заняття 4	Наукове знання та його особливості	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 4	Структура наукового знання	-	-	-	7	2
5	Лекція 3	Основні історичні етапи розвитку науки	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Основні історичні етапи розвитку науки	-	-	2	-	2
	Самостійна робота 5	Проблема – гіпотеза – теорія	-	-	-	7	2
6	Практичне заняття 6	Основні історичні етапи розвитку науки	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 6	Методологія наукового пізнання	-	-	-	-	2
7–8	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	8	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 – 61 год.			***6***	***-***	***12***	***43***	***35***

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ НАУКИ							
9	Лекція 4	Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 7	Емпіричні та теоретичні рівні наукового пізнання	-	-	-	7	2
10	Практичне заняття 8	Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 8	Емпіричні та теоретичні рівні наукового пізнання	-	-	-	7	2
11	Лекція 5	Методологія наукового пізнання	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 9	Методологія наукового пізнання	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 9	Діалектичний та метафізичний методи мислення у системі наукової діяльності	-	-	-	7	2
12	Практичне заняття 10	Методи наукового пізнання	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 10	Діалектичний та метафізичний методи мислення у системі наукової діяльності	-	-	-	7	2
13	Лекція 6	Новації в сучасній науці	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 11	Новації в сучасній науці	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 11	Філософсько-методологічні проблеми соціального пізнання	-	-	-	7	2
14–15	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1	-	-	-	8	-
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 59 год.			***6***	***-***	***10***	***43***	***35***
Екзамен							***30***
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							***100***

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Поняття світогляду та його структура.
2. Типи світогляду, які склались історично.
3. Функції світогляду.
4. Специфіка філософського світогляду.
5. Структура філософського знання.
6. Матеріалізм та його види.
7. Ідеалізм та його форми.
8. Загальне питання філософії та дві його сторони.
9. Наукове знання, як система.
10. Структура наукового знання.
11. Проблема періодизації історії науки.
12. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Наука і суспільство.
13. Погляди Ф. Бекона на ідею створення «нової науки».
14. І. Кант про можливість наукового знання.
15. Філософія, як «наука наук» Гегеля.
16. Наука – само по собі філософія. Погляди Огюста Конта.
17. Диференціація та інтеграція наук
18. Теоретизація та діалектизація науки.
19. Взаємодія наук та їх методів.
20. Єдність кількісних та якісних змін.
21. Емпіричний рівень наукового пізнання.
22. Теоретичний рівень наукового пізнання.
23. Структура і функції наукової теорії.
24. Закон, як ключовий елемент наукової теорії.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Поняття предмету, теорії, методу.
2. Метод, як єдність об’єктивного та суб’єктивного.
3. Класифікація методів.
4. Загальні функції методів.
5. Функції філософії в науковому пізнанні.
6. Загальна характеристика діалектиці.
7. Принципи діалектиці.
8. Метафізика та її значення для наукового пізнання.
9. Закони діалектиці.
10. Натурфілософія та природознавство.
11. Загальні наукові методи.
12. Наукові методи емпіричного дослідження.
13. Наукові методи теоретичного дослідження.

14. Класичне природознавство та його методологія.
15. Філософські погляди представників Нового часу.
16. Одиничне та загальне. Форма та зміст.
17. Частина та ціле. Система, елемент та структура.
18. Причина та наслідок. Поняття детермінізм.
19. Поняття соціального пізнання.
20. Методологія соціальних наук М. Вебера.
21. Філософська герменевтика Г. Гадамера.
22. Структурний метод в гуманітарних науках (Фуко).
23. Концепція науки і наукове знання К. Поппера.
24. Концепція зміни парадигм Т. Куна.
25. Реконструкція історії науки П. Фейєрабендом та його плюралізм.
26. Проблема, її постановка та рішення.
27. Гіпотеза, як форма та метод розвитку науково-теоретичного знання.
28. Теорія, її структура та функції.
29. Суспільний прогрес, його критерії та межі.
30. Соціальне прогнозування: види, типи, методи.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія : курс лекцій. К. : Генеза, 1996. 368 с.
2. Асмус В. Ф. Античная философия : учеб. пособие для студентов и аспирантов философских факультетов. М. : Высшая школа, 1976. 543 с.
3. Бичко А. К. Історія філософії : підручник. К. : Либідь, 2001. 408 с.
4. Введение в философию : учеб. для вузов / И. Т. Фролов, Э. А. Араб-Оглы, Г. С. Арефьев и др. М. : Политиздат, 1989. Ч. 1. 1989. 367 с. ; Ч. 2. 1989. 639 с.
5. Воловик В. И. Введение в философию. Запорожье, 2000. 217 с.
6. История философии : конспект лекций. Запорожье : ЗГУ, 1994. 320 с.
7. Петрушенко В. Л. Основи філософських знань : навч. посібник. К. : Каравела ; Новий світ-2000, 2002. 296 с.
8. Петрушенко В. Л. Філософія : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2010. 504 с.
9. Радугин А. А. Философия : курс лекций. М. : Центр, 2000. 269 с.
10. Спиркин А. Г. Философия : учебник. К. : Гардарики, 2001. 816 с.
11. Філософія : курс лекцій. К. : Либідь, 1993. 576 с.
12. Філософія : навч. посібник / Л. В. Губерський [та ін.] ; за ред. І. Ф. Надольного. К. : Вікар, 2008. 534 с.
13. Філософія : навч. посібник / за ред. І. Ф. Надольного. К. : Вікар, 1997. 574 с.
14. Філософія : підручник / І. В. Бичко [та ін.]. К. : Либідь, 2001. 408 с.
15. Философия : учебник для вузов / отв. ред. В. П. Кохановский. Ростов н/ Дону : Феникс, 1997. 576 с.

Допоміжна

19. Аристотель. Аналитики: первая и вторая : пер. с греч. М. : Госполитиздат, 1952. 438 с.

20. Аристотель. Сочинения в 4-х т. : пер. с древнегреч. М. : Мысль, 1976. Т. 1. 550 с.

21. Бердяев Н. А. О назначении человека. М. : Республика, 1993. 383 с.

22. Бердяев Н. А. Смысл истории. М. : Мысль, 1990. 177 с.

23. Бэкон Фр. Новый Огранон : Сочинения в 2 т. / под общ. ред. А. Л. Субботина. М. : Мысль, 1977. Т. 2. С. 18–33

24. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста. М., 1988. 522 с.

25. Гадамер Х.-Г. Истина и метод: Основы философской герменевтики : пер. с нем. / общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова. М. : Прогресс, 1988. 704 с.

26. Гоббс Т. Сочинения в 2-х томах. М. : Мысль, 1991. Т. 2. 731 с.

27. Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. К. : Лыбидь, 1990. 397 с.

28. Декарт Р. Рассуждение о методе, чтобы верно направлять свой разум и отыскивать истину в науках : Сочинения в 2 т. М., 1989. Т. 1. С. 250–296.

29. Платон. Диалоги : пер. с древнегреч. М. : АСТ ; Харьков : Фолио, 2001. 384 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бібліотека ТДАТУ, м. Мелітополь, пр. Б. Хмельницького, 18.
2. Бібліотека М. Лермонтова, пл. Перемоги, 1.
3. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Точка доступу: http://nip.tsatu.edu.ua/
4. Науково-технічна бібліотека ТДАТУ: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Точка доступу: http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/
5. Сайт кафедри суспільно-гуманітарних наук ТДАТУ: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. Точка доступу: http://www.tsatu.edu.ua/shn/